

Ny tannpleierutdanning ved Høgskolen i Hedmark:

Etablert på rekordtid

I fremtidens tannhelsetjeneste legges det vekt på et tettere samarbeid mellom tannlege og tannpleier. Det forebyggende arbeidet skal styrkes, og man ønsker at tannpleieren skal overta flere av tannlegens oppgaver.

Til dette trengs det flere tannpleiere og i høst åpnet den fjerde tannpleierutdanningen i Norge, per i dag den eneste som er lagt til en høgskole.

Helsereformen som ble lansert i april vektlegger forbyggende arbeid, og Stortingsmelding nr. 35 som omhandler fremtidens tannhelsetjenester, slår fast en økt satsning på nettopp dette. Derfor er det viktig å utdanne flere tannpleiere. Men fremtiden kom litt vel brått på høgskolelektor Ida Eggen ved Høgskolen i Hedmark, som er koordinator for den nye tannpleierutdannelsen.

– Vi hadde tenkt å starte opp i 2011, men i vår fikk vi beskjed om at det ble oppstart allerede denne høsten. Alle gode krefter jobbet intenst hele sommeren igjennom slik at vi til slutt kom i mål. Studietilbudet ble først klart etter at samordna opptak var avsluttet, så markedsavdelingen gjorde en ekstra innsats for å skaffe søkere. Vi la det blant annet ut på Facebook. Studiet har femten plasser, og i august kunne vi ønske tretten tannpleierstudenter velkommen til Elverum. Det er vi godt fornøyd med.

I kjølvannet av helsereformen er tannpleierne en høyst aktuell yrkesgruppe når det gjelder å forebygge sykdom og skader. Primært i forhold til barn og unge, men også eldre, rusmisbrukere, psykisk utviklingshemmede og psykiatriske pasienter skal nyte godt av deres tjenester. Tannpleierne skal ha en mer aktiv rolle i forhold til disse gruppene nå enn tidligere.

Høgskolelektor Ida Eggen hev seg rundt og startet tannpleierutdanning to år før planen.

– Tannpleierne gjør mye av det vi kaller utadrettet virksomhet. De drar til skoler, aldershjem og andre institusjoner hvor de har direkte kontakt med brukerne. Tannpleierne gir også de ansatte ved institusjonene opplæring, så det å være tannpleier innebærer en god del samarbeid med andre faggrupper. Siden det også er tannlegemangel, er det et ønske at tannpleieren skal overta flere av tannlegens arbeidsoppgaver. Det var derfor viktig å få på plass enda et utdanningstilbud. Samtidig er det politisk vilje til å innføre tak på egenandelen pasientene skal betale hos tannlegen. Med det kan vi regne med at tilstrømmingen av pasienter øker, noe som i sin tur vil øke behovet for tannpleiere.

Drar veksler på tverrfaglig miljø

Frem til i høst har tannpleierstudentene holdt til på de tre odontologiske fakultetene i henholdsvis Oslo, Bergen og Tromsø. Det er mange som stiller

seg spørsmålet om man kan drive god tannpleierutdanning uten å være tilknyttet et fakultet eller «tannlegemiljø».

– Det som er fordelene med en høgskole, er at vi har tyngde på veldig mange av de andre fagene som nå må inn i tannpleierutdanningen. I og med at utdanningen skal være helsefremmende og forebyggende, trenger studentene undervisning i samfunnsvitenskaplige fag som psykologi, sosiologi og pedagogikk. Det har vi god kompetanse på. For tiden har vi en tannpleier ansatt i 50 prosen stilling. Hun skal lede studentene gjennom det propedeutiske kurset som går ut på å lære studentene selve håndverket. Selv er jeg tilknyttet studiet i 50 prosent stilling og organiserer resten av undervisningen. Jeg sørger for veiledere, henter inn forelesere, og ser til at studentene får de oppgavene de skal ha. Etter hvert håper vi også å kunne knytte til oss en tannlege i fast stilling.

13 studenter utdanner seg til tannpleier på Elverum fra høsten 2009. Foto: Bente Aaen Løkken.

De innen tannhelsemiljøet i Elverum/Hedmark har vært positive i forhold til det nye utdanningstilbudet, forteller Eggen. Det samme har de odontologiske fakultetene og andre fagfolk som Høgskolen i Hedmark har vært i kontakt med. Noe som likevel kan bli et hinder er spørsmålet om praksis. I løpet av de tre årene utdannelsen varer, skal studentene ha 20 uker med praktisk arbeid i tannklinikk.

– Ved de odontologiske fakultetene er ikke dette noe problem, der har de praksisen inne på klinikken. Våre studenter må ut i virkeligheten og studere hos tannpleiere som til daglig har sitt virke med pasienter. Dette må vi finne gode ordninger for. Vi starter veilederkurs på 15 studiepoeng for de tannpleierne som skal veilede studentene våre. Det blir spennende å se hvordan dette vil fungere i praksis, og jeg håper studiet kan føre noe tilbake til tannklinikken når det gjelder fagutvikling. Dagens bachelorutdanning er mye mer kunnskapsbasert enn tidligere, med større vekt på begrunnelse i forskning. Dette håper jeg kan bidra til økt nysgjerrighet i klinikken.

Får god drahjelp

– Tannpleiermiljøet er lite, og det mangler faglitteratur. Vi bruker i stor grad kompendier som fagfolk har laget og gitt ut selv. De som har laget disse kompendiene hadde ingen betenkeligheter med å gi dem fra seg. Alt i alt har

samarbeidet så langt med tannleger og andre fagfolk vært meget oppmuntrende!

En annen aktør som har bidratt positivt er Sparebanken Hedmark. Banken har bladd opp 500 000 kroner til den nye tannpleierutdanningen, og ønsker på denne måten å bidra til bedre helse blant innbyggerne i fylket. For innsatsen vanker det kun ære og berømmelse.

– Dette er naturligvis en utrolig hjelp for oss, sier Eggen. I begynnelsen av oktober får vi arbeidsbenker med fantomhoder, lys og sug, og alt annet som skal til for at studentene skal kunne lære håndverket. Splitter nytt alt sammen. Siden vi er avhengige av å leie inn en del høykompetente folk utenfra har vi relativt store utgifter forbundet med dette. Nå kan vi leie inn fagfolk uten å måtte snu på hver eneste krone. Det gir rom for kvalitet og mangfold i valget av forelesere.

Ida Eggen håper velviljen varer. Til våren øker behovet for fagfolk, idet den kliniske undervisningen begynner for alvor. Da det ble bestemt at det ble oppstart høsten 2009, var fagplanen heldigvis ferdig og hadde allerede vært ute på høring.

– Tannlegeforeningen var litt bekymret for at planen inneholdt for lite klinisk praksis; at vi tenkte for mye helsebringende og forebyggende. Men da de fikk se praksisplanen, syntes alt å være i orden. Men hvem som skal

forelese til våren er ikke klart ennå. Temaene er klare, men ikke foreleserne.

Når det gjelder finansieringen av praksisstudiene så er også dette fremdeles uavklart, i og med at praksisen tilhører både Kunnskaps- og Helse- og omsorgsdepartementet. Alt tyder på at det blir et spleiselag mellom disse, men det er foreløpig ikke på det rene hvem som skal betale hva.

Ida Eggen er i alle fall glad for at studentene er i hus, og at den nye utdannelsen har fått en knirkefri start. Tannpleierstudentene synes å trives i sitt tverrfaglige miljø ved høgskolen. Når de har undervisning sammen med sykepleierstudentene i mikrobiologi og hygiene, retter tannpleierstudentene det inn mot smittevern i tannklinik.

– Det tverrfaglige miljøet og undervisningen i samfunnsvitenskaplige fag er en styrke ved denne utdannelsen, avslutter hun.

Tekst og foto: Tone Elise Eng Galåen